

KPY:n Nuorisokonferenssi 20. – 22.3.2018 Kööpenhamina, Tanska Maaraportti: Suomi, JHL

31.1.2018 Susanna Haapalainen

JHL:n nuorisotoiminta pohjautuu kolmelle tasolle: valtakunnalliselle, alueelliselle ja yhdistystasoiselle toiminnalle. Jokaisella JHL:n aluetoimistolla on nuorisotoiminnasta vastaava työntekijä, joka organisoii oman alueensa nuorisotoimintaa ja tukee alueen nuorisajaostoa. Valtakunnallista nuorisotoimintaa koordinoidaan JHL:n keskustoimistolta ja tehtävää hoitaa yksi toimitsija. Useissa paikallisyhdistyksissä on valittu erikseen nuorisotoiminnasta vastaava henkilö hoitamaan yhdistyksen nuorten jäsenten tiedottamista, jäsenhankintaa ja toiminnan suunnittelua.

Valtakunnallisen tason toimintaa koordinoi yhdessä vastuutoimitsijan kanssa JHL:n nuorisofoorumi. JHL:n Nuorisofoorumi on nuorten oma valtakunnallinen vaikuttamisväylä. Sen jäsenet on koottu liiton alle 30-vuotiaista, eri ammatteja edustavista jäsenistä kattavasti koko maasta ja jokaiselta alueelta. Nuorisofoorumi suunnittelee ja kehittää liiton nuorisotoiminnan järjestämistä sekä alueellisesti että valtakunnallisesti. Huomion kohteena ovat erityisesti nuorten jäsenten mahdollisuudet toimia ja vaikuttaa aktiivisesti yhdistyksissä ja alueilla. Nuorisofoorumi ottaa kantaa muun muassa valtakunnallisten tapahtumien sisältöihin, alueiden nuorisajaostojen toimintaan, yhdistysten nuorisotoimintaan ja nuorisasioista viestimiseen. Myös nuorten jäsenten kannalta merkittävät edunvalvonnalliset kysymykset ovat nuorisofoorumin asialistalla ja sen jäsenet ovat aktiivisesti mukana vaikuttamassa liiton linjauksiin. Nuorisofoorumin toiminta on budjetoitu osaksi valtakunnallista nuorisotoimintaa. Valtakunnallisen nuorisotoiminnan budjetti on vuosittain noin 60 000 euroa. Valtakunnallisen opiskelijatoiminnan budjetti on laadittu erikseen ja se on suuruudeltaan noin 70 000 euroa vuodessa.

Alueelliset nuorisajaostot ovat alueen nuorista koostuvia vapaamuotoisia verkostoja, jotka pääasiassa suunnittelevat alueen nuorten jäsenten tapahtumia ja ottavat kantaa alueen ajankohtaisiin asioihin. Jaostot valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan tai toimintaryhmän vetäjän ja ydintiimin, jonka kesken kokoustetaan säännöllisesti. Alueen toiminta on avointa kaikille alueen alle 30-vuotiaille nuorille, mutta joillain alueilla ikäraja on joustettu 35 ikävuoteen saakka. Kaikki JHL:n nuorisotoiminta on osallistujille maksutonta. Jokaisella aluetoimistoalueella on oma budjettinsa nuorisotoimintaan ja alueen jaoston toimintaan. Alueelliset budjetit vaihtelevat 5000 ja 12000 euron välillä per vuosi. Jaostot saavat itse tehdä toimintasuunnitelman annetun budjetin rajoissa.

Koska JHL:n nuorisotoiminta perustuu vapaamuotoisuuteen, ei nuorilla ole omaa nimettyä edustajaa liiton hallinnossa tai päätöksentekokoelimityksissä. Nuoret vaikuttavat liiton päättäjiin lähestymällä heitä eri teemoihin liittyvillä kampanjoilla ja viesteillä, sekä osallistumalla alueellisiin päätöksentekoprosesseihin (mm. alueryhmät ja paikallisyhdistykset).

JHL:n suurena haasteena on opiskelijajäsenten kiinnittyminen liittoon valmistumisen jälkeen. Uusien opiskelijajäsenten hankkiminen on perinteisesti ollut JHL:n aloilla toimivaa, mutta valmistumisen jälkeinen kiinnittymisprosentti on ollut alle 10% prosentin luokkaa. Nykyisin luku on noin 5%. Tämä johtuu osittain siitä, että JHL:n aloilla (mm. hoitoala) on paljon kilpailua ja valmistumisen jälkeen vahvat ammattialakohtaiset liitot tuntuvat vetävän

hyvin. Toisaalta JHL:lla on parantamisen varaan omissa toimenpiteissään, joita suunnataan opiskelijajäseniin opintojen aikana ja valmistumisen kynnyksellä.

Teemme vaikuttavaa oppilaitostyötä ympäri Suomen ja vierailemme oppilaitoksissa kertomassa ammattiliitoista ja työelämästä. Olemme parhaimmillaan saavuttaneet noin 6000 uutta opiskelijajäsentä vuosittain, mutta nyt luku on tippunut alle 3000 uuteen opiskelijajäseneseen vuositason tasolla. Tämä johtuu osittain tehdyistä muutoksista kannustinjärjestelmäämme, josta tarkemmin myöhemmin. JHL:n potentiaalista opiskelijajäsenkuntaa on sekä toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa, että ammattikorkeakouluissa. Tämä aiheuttaa haasteita JHL:n koulutiedotustyölle, sillä materiaalia ja toimintaa pitää kohdentaa eri ikäryhmille ja eri ammattialoille. Olemme luoneet viimeisen parin vuoden aikana tiiviitä yhteistyösuhteita erityisesti ammattikorkeakoulupuolelle opiskelijakuntien kanssa ja tämä yhteistyö näyttää olevan tuottoisaa.

Suunnitelmissamme on vuoden 2018 aikana aloittaa oppilaitosjärjestäminen pilottioppilaitoksissa. Tarkoitus on saada jokaisesta oppilaitoksesta JHL:n yhteyshenkilö, joka johtaa liiton opiskelijatoiminnan organisoimista kyseisessä oppilaitoksessa. Systemaattisen toiminnan myötä ammattiliiton merkitys ja sen tarjoamat mahdollisuudet tulevat aiempaa konkreettisemmin näkyviksi ja ammattiliiton merkitystä opiskelijoille tuodaan esiin uudella tavalla.

JHL:lla on erityinen kannustinjärjestelmä uusien jäsenten hankkimiseksi. Järjestelmän kautta jokainen jäsenhankkija saa pisteitä hankkimistaan siten, että opiskelijajäsenistä ansaitaan 10 pistettä ja työssäkäyvistä jäsenistä 25 pistettä. Yhden pisteen arvo on yksi euro. Pisteet kirjautuvat järjestelmään, josta niitä vastaan voi tilata erilaisia kannustintuotteita (mm. JHL –tekstiilejä, elektroniikkaa, sisustustuotteita ym.). Vuoteen 2015 saakka opiskelijajäsenistä ansaitut pisteet on voinut lunastaa rahana. Tämä on johtanut siihen, että kannustin uusien opiskelijajäsenten hankkimiseksi on ollut suuri, mutta sitouttamisvaihe on jäänyt vaillinaiseksi. Nykyisin järjestelmää on muutettu siten, että opiskelijajäsenistä ansaittuja pisteitä voivat lunastaa rahana enää sellaiset jäsenhankkijat, jotka ovat itsekin opiskelijoita. Tämä muutos valitettavasti sai aikaan sen, että muutama kovatasoinen koulutiedottaja lopetti opiskelijajäsenhankinnan kokonaan ja täten oppilaitoskenttään on jäänyt ”mustia aukkoja”. Tämä selittää osaltaan pienentyntä uusien opiskelijajäsenten vuosittaista liittymismäärää.

Opiskelijajäsenille on JHL:ssa oma valtakunnallinen yhdistys, joka on liiton suurin yhdistys yli 5000 jäsenellään. Opiskelijayhdistyksen hallitus pyörittää toimintaa keskustoimistolla opiskelija- ja nuorisotoiminnasta vastaavan toimitsijan tuella. Yhdistys järjestää jäsenilleen tapahtumia ja kontaktoi valmistuvia opiskelijajäseniä. Viime vuonna myös JHL:n aluetoimistot aloittivat puhelinkontaktoinnin valmistuvien jäsenten kohdalla ja tulokset ovat positiivisia. Soittokierroksia valmistuville opiskelijajäsenille aiotaan jatkaa.

Opiskelijoille järjestetään myös valtakunnallisia tapahtumia kahdesti vuodessa. Joskus tapahtumat yhdistetään valtakunnallisiin nuorisotapahtumiin, joita järjestetään niinikään kahdesti vuodessa. Toisinaan tapahtumia järjestetään yhdessä muiden liittojen kanssa. Erityismainintana viime vuonna järjestetty opiskelijoiden Amazing Race –tapahtuma, joka pidettiin yhdessä Palvelualojen Ammattiliitto PAMin kanssa. Opiskelijajäsenet kiersivät ryhmissä ympäri Helsinkiä suorittamassa työelämäaiheisia rasteja ja päivän päätteeksi suuntasimme laivaristeilylle. Rastien kautta käytiin osallistavain keinoin (mm. kuvakisat,

videot, tietovisat, näytelmät jne.) läpi mm. työsopimuksen asioita, palkkakuitin lukemista, työhaastattelutilanteita, työelämän pelisääntöjä ja työehtosopimuksia.

JHL:n opiskelijakentässä on paljon aikuisopiskelijoita, joka tuo oman haasteensa tapahtumien sisällön suunnittelulle. Aikuisopiskelijoille on säännöllisesti suunnattu myös omaa kohdennettua toimintaa, mutta periaatteessa yleisiin opiskelijatapahtumiin kaikki opiskelijajäsenet ovat tervetulleita iästä riippumatta. Osa opiskelija-aktiiveista on myös alaikäisiä.

Epätäyppillinen työ Suomessa on yleistyvää ilmiö ja myös ammattiliittojen suuri haaste. Itsensätyöllistäjien osuus työvoimasta on nyt Suomessa kaikkiaan noin seitsemän prosenttia ja määrä lisääntyy; myös alustatalouden työt (esim. ruokapalvelut Wolt- ja Foodora-ruokalähetit) ilman tunnistettavissa olevaa perinteistä työpaikkaa yleistyvät. JHL on tehnyt oman raporttinsa työn tekemisen muotojen muutoksesta ja arvioi jäsentensä uusia palvelutarpeita parhaillaan. Liitto selvittää vielä tarkemmin, mitkä ovat keskeisiä oikeudelliseen neuvontaan, tiedon saantiin ja verkkopohjaiseen ohjaukseen liittyviä tarpeita ammattiliitolta. Selvityksen perusteella voi syntyä tarpeita perustaa liiton tarjoama digitaalinen edunvalvontapalvelu epätäyppillisessä työssä oleville jäsenille.

Nuoret työskentelevät usein määräaikaisissa tai osa-aikaisissa työsuhteissa, mikä on haaste mm. toimeentulon kannalta. Nollasopimukset ovat olleet iso puheenaihe ja ammattiliitot organisoivat kansalaisaloitteen nollasopimusten kieltämiseksi. Erityisesti nuoria koskettava aihe sai aikaan aktiivisen kansanliikkeen ja nollasopimusten kieltäminen nousi useassa liitossa tavoitteeksi myös tes-kierroksella. JHL:n aloilla ns. epätäyppillistä työtä tehdään erityisesti mm. hoitoalalla ja henkilökohtaisen avustajan tehtävissä.